

שלשה מינין פרק ששי נזיר

מ.

עין משפט
נר מצוה

(א) נעשים פ' י"ד מ"ד,
(ב) וקדושין פ"א וט"ז,
(ג) ז"ל ה"א (ד) מ"ד ומ"ז
פרשה כ"ו, (ה) וצמח צדק,
(ו) שם, (ז) ז"ל מ"א לא יעבור
ולא יעבור.

תורה אור השלם

1. ובה תעשה להם
תקדשים וזה עליהם מי
חטאת והעבירו תער על
כל בשרם ובכבשו בגדיהם
והקשרה: במדבר כ"ז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וי' אומר
וה' על ראשו עד מלאכת
דמשמע תער: (ב) ד"ה
והכבשו וכו' החמירה
והכבשו תער. וי"ב פ"ה
לשמן תער ללא יעבור
לעבור על תער כשי לאין
על תער לא יעבור ועל
יעבור על המעבירין וכן
לפיכך נראה לרש"י
דמשמע כפי ה"א:
(ג) ד"ה וישא אחריו וכו'
והא דבתיב תער כתיב
לא יעבור ומשמע לא יעבור
תער לעבור עליו כשי
לאין לרש"י: (ד) ד"ה
פשיטא וכו' נזיר כתיב
וגלה הנזיר את ראשו
נזיר ומצוה כתיב ויגלה:
(ה) ד"ה אלא וכו' דמאי
תייתי וכלעיל:

הגהות מהר"ב

הנשבור

[א] גבי מלא נמי הכי וכו'
מסיק כל שחטב אורח
לז"ל. א"כ: (ב) שם אמר
מ"י. וי"ב על ל"ב ע"כ
ובכ"ז שם ד"ה אחר מר
ובכ"ז שם: [ג] ה"ה
ובתער וכו' בין כפיסוף
כל שהוא חייב. אלא ה"ה
ואח"כ מבי' אלא אמר
וכו': [ד] ד"ה מלא נמי
הכי שוקה כחטב לז"ל.
א"כ: [ה] ד"ה כסס וכו'
ממנוט בו ק' שמי שערות
סותרות לז"ל: [ו] ד"ה סק
המס פ"י כתיב. מ"כ פ"ה
מ"כ ממקור וי"ב פרק
בתרא דנגעים א"כ:

הגהות החוספות

1. ז"ל תער לא לא יעבור.
2. ז"ל לדמותו לא. 3. ז"ל
א"כ ומיבט מ"מ נמקח.
4. ז"ל משיחה.

פ"ה הרא"ש

שאין דנין קל מחמור להחמיר
שחמור חמור שערין
לגלה כל שער גופו והנזיר
אינו [מגלה אלא] ראשו
הלכך כתיב ביה תער
דאם אינו ענין להעברת
תער תוך ימי נזירותו
דאם אפי' בשאר מעבירין
לקי. ונהו ענין להגלחת
מצוה השלמת נזירותו:
רבי אומר אינו צריך.
למאי דתער להגלחת מצוה
דכי אחי לגופיה אפי' הכי
אחרונה בתער דהכי משמע
פשיטא תער לא יעבור על
ראשו עד מלאכת הא
המעבירין. וא"כ הכי ריש
פ"ה ריש ליה לגופיה. הא
לא אצטריך לגופיה כיון דרבי'
ס"ל כ"י אישיר וכו' וינתן
דלא מרבי שאר מעבירין
דמקאמר רבי אומר אינו
צריך משמע דלא אחא
לאיפלוגי על מאי דקאמר
ת"ק לענין איסור העברה:
לעבור עליו בשני לאוין.
שאם העביר בתער והתיר
בו משום תער

ואין דנין קל מחמור להחמיר. על הקל אלא להקל על הקל ולהחמיר על החמור והכא דלא ללמדו ממנו מעורב אלא ליה תער דמתער הוא דתייהו תגלחת אחרונה אבל כמידי אחרונה לא: רבי אומר אינו צריך. (א) לתגלחת אחרונה וכשכתב לך תער לא צ"ל אלא לומר לך שאינו חייב אלא בגילוח תער ומה שאתה אומר מינין למדנו לתגלחת אחרונה (ב) שהיא בתער מן דקדוק הכתוב אהה למד שהרי הוא אומר תער לא יעבור על ראשו (ג) דמשמע תער לא יעבור על ראשו עד יום מלאת שהוא צריך גילוח בתער: והכתיב תער לא יעבור על ראשו. כלומר והיכי אמר ת"ק דחייב על כל שאר מעבירין ותער לא צ"ל אלא לתגלחת האחרונה והכתיב תער (ד) לא יעבור על ראשו דמשמע תער לא יעבור על ראשו בכל שאר מעבירין: ה"א דמשמע תער לא יעבור על ראשו עד יום מלאת שהוא צריך גילוח בתער: לא יעבור ועל לא יעבור כל המעבירין: לישא אחריו והכתיב תער לא יעבור על ראשו (ה). כלומר היכי משמע ליה דאחר מלאת לא תהא תגלחת אלא בתער והכתיב תער לא יעבור על ראשו (עד מלאת) דלכ"ה למדק מינה דעד מלאת הוא דלא אלא בתער ה"א לאחר מלאת מגלח בכל דבר ואפי' במלקט וזכריטני לעולם אימא לך דלאחר מלאת אינו מגלח אלא בתער וה"א (ד) דכתיב (ו) כסמון לא יעבור ומשמע לא יעבור תער: אמר רב חסדא ללקוט פתח. שאם גילה תוך מלאת שער אהת לוקה: לעכב כשפס. שאם גילה כל שער בתגלחת סוף ימי נזירותו ושייר צו צ' שערות לא עשה ולא כלום: ונספור אינו סופר. אם גילה בתוך ימי נזירותו אלא אם גילה את רוב ראשו בתער: והכ"ה מינין לרבות (ז) המעבירין. וק"ל לא יעבור: אלא כעין תער. כל המעבירין (ח) (מעבירין) סמון לעיקרן: תניא נמי הכי. כדאמר רב חסדא וכתער דוקא ואמרי לה כדאוקימנא לה אליבא דרב חסדא כעין תער ומאי בתער דקתני כדתימא כעין תער. כשם שהיה שערות שערות סותרות צו בתגלחת איסור: (ט) סקן פסג גרסי. והיא כסוף נגעים גם כדתימא היא כפיסוף (א) [נת"ק] פשיטא. דמגלחין (ב) ככולהו מפרשי צו קרתי צבור (ג) ככתיב [צמח צדק] (ד) ויגלה את כל שערו והעבירו תער על כל בשרו (ה): מ"ד עברי שער שפיר דמי ואפי' סך נשא. סם שמעיר את השער: קמ"ל. דלא כגי ליה אלא בתגלחת דקתני דתגלחתו מנחה: בשלמא גבי נזיר כתיב ביה תער לא יעבור על ראשו. לרבי כדאית ליה ולתנא קמח כדאית ליה וכלעיל: מה ללוים שכן טעוניה תנופה בגופן. כדכתיב (ו) והניף אהרן את הלויים תנופה לפני ה' והואיל ועטוניה תנופה ממערטין כמו כולי האי דלא הוי תגלחתו אלא בתער תלמודא דמזוירע הקל שאין טעוניה בגופו והואיל ואינו טעוניה תנופה בגופו דין הוא להקל עליו שהיא תגלחתו בכל דבר: אלא מתדא לא אפי' דמאי (ז) נתי וכלעיל:

התנופה בגופן

דכתיב והניף אהרן את הלויים תנופה לפני ה' (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

רבי אומר אינו צריך. תער לתגלחת אחרונה של נזיר דכי נמי צריך לגופיה אפי' ידענין ממילא דתגלחת אחרונה דמתער וצ"ה פליגי אפי' ידיה דמ"ק אייתי למער משום תגלחת אחרונה ופריך והא כתיב תער לא יעבור דמשמע שאר מעבירין נמי והיכי קאמר רבי דאחי לגופיה דמשמע דמתער דוקא מייחיד דס"ל לגמרא דאין לנו לומר דרבי יסבור כ"י וינתן דלא אסר שאר מעבירין דמדקאמר אינו צריך משמע דלא אחי לאפלוגי על תנא קמא דידי' דמחייב על כל מעבירין ומשני לעבור עליו צ"ל לאוין לך כתיב תער דמגלה בתער עובר בשני לאוין משום תער ומשום מעבירין דהללו קאי אהער וקאי נמי אשאר מעבירין והוי כאלו כתיב תער לא יעבור (א) לדמותו לשון (ב) קאי' לפניו ולאחריו והשתא נפקי תרייהו מתער לרבי דאי לא נכתב תער אלא לתגלחת מנחה דקאמר ת"ק מ"מ"מ לכתביה למער כפיירוש גבי תגלחת של מנחה למאי הילכתא כתבו גבי איסורא לומר [לך] שלוקה שמים ואם כוליה להכי הוא אהת אמאי סמין עד מלאת אל תער לא יעבור אלא רנה לומר עד מלאת לא יעבור תער ה"א לאחר מלאת לא יעבור שער ראשו אלא בתער:

אמר רב חסדא ללקוט פתח. שאם גילה תוך מלאת שער אהת לוקה: לעכב כשפס. שאם גילה כל שער בתגלחת סוף ימי נזירותו ושייר צו צ' שערות לא עשה ולא כלום: ונספור אינו סופר. אם גילה בתוך ימי נזירותו אלא אם גילה את רוב ראשו בתער: והכ"ה מינין לרבות (ז) המעבירין. וק"ל לא יעבור: אלא כעין תער. כל המעבירין (ח) (מעבירין) סמון לעיקרן: תניא נמי הכי. כדאמר רב חסדא וכתער דוקא ואמרי לה כדאוקימנא לה אליבא דרב חסדא כעין תער ומאי בתער דקתני כדתימא כעין תער. כשם שהיה שערות שערות סותרות צו בתגלחת איסור: (ט) סקן פסג גרסי. והיא כסוף נגעים גם כדתימא היא כפיסוף (א) [נת"ק] פשיטא. דמגלחין (ב) ככולהו מפרשי צו קרתי צבור (ג) ככתיב [צמח צדק] (ד) ויגלה את כל שערו והעבירו תער על כל בשרו (ה): מ"ד עברי שער שפיר דמי ואפי' סך נשא. סם שמעיר את השער: קמ"ל. דלא כגי ליה אלא בתגלחת דקתני דתגלחתו מנחה: בשלמא גבי נזיר כתיב ביה תער לא יעבור על ראשו. לרבי כדאית ליה ולתנא קמח כדאית ליה וכלעיל: מה ללוים שכן טעוניה תנופה בגופן. כדכתיב (ו) והניף אהרן את הלויים תנופה לפני ה' והואיל ועטוניה תנופה ממערטין כמו כולי האי דלא הוי תגלחתו אלא בתער תלמודא דמזוירע הקל שאין טעוניה בגופו והואיל ואינו טעוניה תנופה בגופו דין הוא להקל עליו שהיא תגלחתו בכל דבר: אלא מתדא לא אפי' דמאי (ז) נתי וכלעיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטעון תומרא דתער דזוג נמי יועיל:

האי (נצמד כ"ה) ולכן לא יטע

ב א מיי פייב מהל עין
הל ו סמח לאון נח
ט טישע יד קי קפא ספיק ג
ב ב מיי פייב מהל עינא
ג ד עין סמח
לד:
ג ג מיי פייב מהל עין
הכל ו סמח לאון נח
ט טישע יד קי קפא ספיק י:

א מסות כ. (ג) ימותה [למן
נח]. א מסות כה. קדושת לה:
למן נח. (ד) ויקרא ד.

הגהות התוספות

1. זיל היינו מוקטו בדמקטו.
2. כפי"א
3. זיל כה למינף. 4. זיל
5. זיל כה למינף. 6. זיל כה למינף
7. זיל כה למינף
8. זיל כה למינף
9. זיל כה למינף
10. זיל כה למינף
11. זיל כה למינף
12. זיל כה למינף
13. זיל כה למינף
14. זיל כה למינף
15. זיל כה למינף
16. זיל כה למינף
17. זיל כה למינף
18. זיל כה למינף
19. זיל כה למינף

מוסף רש"י

דינו מה ת"ל. והלא שער
זר ככלל כל שערו הוא וקמו
1. ופאת זקנם. כהניסין
2. כפי"א ופאת זקנם. ת"ל זקנן.
3. ל בית זקן כהן מותר. דלמי
4. עשה דמי לא תעשה (סו)
5. דלמי עשה דלמורע וגלה את
6. כ שערו את כל שעריו וזקנו
7. וזאת עשה לית רבה. לית
8. דלמי זקנם לא יגלוהו. עשה
9. קיימים היו ללויים (קטו)
10. ופאת זקנם לא יגלוהו.
11. ג' כהנים כתיב. ולא תשחית
12. פאת זקן צירפאל כתיב.
13. ופינן לו גזירה שיהי שער
14. כהני דלמי פאה. והכי
15. כהני דלמי פאה כתיב. קדושת
16. וזאת עשה דלמי פאה קדושת
17. וזאת עשה דלמי פאה קדושת
18. וזאת עשה דלמי פאה קדושת
19. וזאת עשה דלמי פאה קדושת

אין קרבנו בדרות. אלף קרבן קבוע בין עניים בין עשירים: תאמר
במזוהר. שאם ענין הוא מביא לפורים וא"כ גם לא נחמיר
עליו להטעין תער ואין להקשות לפי מה שמסקינן דליף מזוהר
מקרא אחרתא שלל צניור [א] דהיינו צניור [ב] דבסמך וליתיב זור במה
והאלד דליכא למיפרך שכן אינו בשאלה
או שכן שלל גופו טעון תגלתת:

והאי תנא מעיקרא. צדקתתא
לדעיל קאמרו ללמדו ממזוהר
אי אפשר כו' אלמא דקיס ליה לתנא
[תער] צמזרע צבאל נזיר ששרי צבא
נזיר ממזוהר וצבאל כרייתא צבי
למינף מזוהר דצבי תער מדינא
לזיור ולויס אלמא מזוהר גופיה לא
ליף אלף ממזיר ומדינא נמי לא
[איתי] [דקאמרי] מה להלד כו' וסוף
לומדו מראשו דכתיב צניור ומ"מ רבי
אליעזר לא ידע כו'. כ"ל ותיבת
מ"מ נתקח. 5. זיל כה למינף
6. זיל כה למינף
7. זיל כה למינף
8. זיל כה למינף
9. זיל כה למינף
10. זיל כה למינף
11. זיל כה למינף
12. זיל כה למינף
13. זיל כה למינף
14. זיל כה למינף
15. זיל כה למינף
16. זיל כה למינף
17. זיל כה למינף
18. זיל כה למינף
19. זיל כה למינף

אין קרבנו בדרות תאמר במזוהר שקרבנו
בדרות אמר ליה רבא בר משרשיא רבא
האי תנא מעיקרא אמר ללמדו ממזוהר אי
אפשר שאין דנין קל מחמור להחמיר עליו
והדר אמר גילף מדינא ומדינא נמי לא יליף
אמר ליה ההוא אליבא דרבנן הא אליבא
דר' אליעזר [ד] דתנן [א] ואינו חייב עד שילקטנו
בתער ר' אליעזר אומר אפילו ליקטו במלקט
וברייתו חייב מאי מעמיהו דרבנן [ד] דתניא
יקטו מה ת"ל לפי שנאמר [ב] ופאת זקנם לא
יגלוהו יכול אפילו מצוהר כן [ג] ת"ל וקנו ומגולן
דבתער [ד] דתניא ופאת זקנם לא יגלוהו יכול
אפילו יגלוהו במספרים יהא חייב ת"ל [ה] ואלא
יתשחית [ו] יכול ליקטו במלקט ובריהויהו יהא
חייב ת"ל ופאת זקנם לא יגלוהו הא כיצד
יאזוהו גילוח שיש בו השחתה הוי אומר זה
תער [ז] ממאי דילמא לעולם אפילו ליקטו
במלקט ובריהויהו נמי מצוה קעביד והא
קאתי לאשמועינן דאפילו בתער לא מיחייב
עליה אמרי אי ס"ד כי עביד נמי במלקט
ובריהויהו שפיר דמי לישחוק קרא מיניה
ואנא אמינא ומה גבי נזיר דאיסורא קא
עביד אפ"ה מחייב הכא דמצוה לא כל שכן
והו

האי תנא מעיקרא אמר ללמדו נזיר ממזוהר אי אפשר שאין דנין
כו'. אלמא דפשיטא ליה מילתא דמזוהר הוי צמזר: והדר אמר
נליף מדינא. ממזיר ומלמיס צבאל השוה שבהן ומדינא נמי לא מלי
למינף משום דלית בה פירכא דרבא צמזרע שכן אין קרבנו בדרות
תאמר צמזרע שכן אין קרבנו בדרות
בעולה ויורד דכתיב ציה ואס דל
הוא: א"ל הויא. דקמני ללמדו
ממזוהר אי אפשר דמזממע דפשיטא
ליה דמזוהר הוי צמזר אליבא דרבנן
היא דגמרי לא מוקטו [א] ופאת [ב]
דמסוק. והאי דקא צבי מדינא לא
אפשר משום דלית ציה למפרך
דפריכא אליבא דר' אליעזר דגמיר
לה ממזיר דלקמן: דסגן. במסכת
מכות: ואינו חייב. על הקפת הראש
עד שילקטו צמזר: ר' אליעזר אומר
אפי' צמלקט ובריהויהו: ואמרין מ"ט
דרבנן. דלא ממייב צמזר בהקפה אלף
צמזר: דסניא זקנו. האמור לגבי
מזוהר מה ת"ל והלא כל שעריו
צמזממע וזקנו ככלל שעריו אלף לפי
שנאמר לגבי כהנים ופאת זקנם לא
יגלוהו יכול אפי' כהן מזוהר המתגלה
לא יגלה פאת זקנו ת"ל ויגלה זקנו:
ומגולן. דהך גילוח צמזר קאי דתניא
ופאת זקנס: [ג] גבי ישראל
לא תשחית פאת זקן אי לא תשחית
יכול ליקטו [ד] צמלקט ובריהויהו יהא
חייב ת"ל ופאת זקנס לא יגלוהו הא
כיצד גילוח שיש בו השחתה דיכר
הכתוב ואינו יהא רומר צמזר [ה] ומה
גילוח דקאשר ליה רומרנא גבי הקפת
הראש והשחתת פאת זקן ואישרי

תורה אור השלם

1. ויהי ביום השביעי יגלח את כל שעריו את ראשו ואת זקנו ואת גבת עינו ואת פל שעריו יגלח וכבס את בגדיו ורחץ את בשרו במים וטהר: ויקרא יד ט
2. לא יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו ויקרא כא ה
3. לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחיתו פאת ראשכם: ויקרא יט כו

נוסחת הריב"ן

א) הכהן צמלקטו ופאת זקנו
ב) לא תשחית פאת זקנו ולא תשחית
צו למינף מדינא ולא אפשר
כפי דפריכא רבי אליעזר אפי'
ג) גמיר לה ממזיר דלקמן:
ד) לא תקפת ראש: [א] ומזו:
ה) וזמנין אי ס"ד:

הגהות ה"ח

א) גבי יהא חייב מ"ל ולא
תשחית פאת זקנו יגול
ליקטו: [ב] רש"י ד"ה א"ל
היא וכו' מוקטו ופאת זקנו
דמסוק וכו' לא אפשר
למליף משום דלית וכו'
דכ"י אליעזר היה דגמיר:
ג) ר"ה דתעלה וכו' והלא כל
שעריו כתיב דוקא בכלל כל
שעריו במשמע אלף לפי:
ד) ד"ה ומגולן וכו' ופאת
זקנס לא יגלוהו יכול
אפילו במספרים מ"ל גבי
ישראל וכו' דאיסורא קא
עביד גילוח וכו' וקן
יהוהא גילוח וכו' וקן
אישרויהו גבי מזוהר דמזר
הוא זו הרייתו מצמזממע לן
וכו' אלף צמזר הס"ד ואח"כ
מ"ה ממאי דלמא:

גלוין הש"ס

גבי' מסאי דלמא בו'
במלקט ובריהויהו: ממה לו
הא עשה דקיימין לרבנן
דמלקט ורייתו איט דרך
גילוח דמחיל עממא איט חייב
אלף דהקפא. מ"ה מילוי מצוהר
דכתיב וגלה מילוי צמלקט
והרייתו וימ"ש מו"ל להידי
ר"ש שנועתי דף ב' ע"ג והוא
למלקט מ"ה מילוי מצוהר
במספרים נמי מ"ה קעביד
ו"י ע:

הגהות ה"ב

א) רש"י ד"ה ממה מלמא
לן מהכא וכו' כ"ל:
ב) ת"ר"ה לין וכו' שלל צניור
דסיני צניור. מיבת צניור
נתקח וי"צ מוקטו לא מזוהר.
ג) ב"מ ד"ה ולימי מזיר
במה שלל. מיבת הזד נתקח
ו"צ מוקטו ועיין א"מ:
ד) ד"ה והאי וכו' ומדינא נמי
לא איתי. מיבת אימי נתקח
ו"צ מילוי: [ה] ד"ה ומאי
ו"צ זקנו מדינא שנתקח
צמזרע לאשמועינן דלמי
עשה זקנו כ"ל: [ו] א"מ פאת
זקנס לא תשחית פאת

הגהות ה"ג

א) רש"י ד"ה ממה מלמא
לן מהכא וכו' כ"ל:
ב) ת"ר"ה לין וכו' שלל צניור
דסיני צניור. מיבת צניור
נתקח וי"צ מוקטו לא מזוהר.
ג) ב"מ ד"ה ולימי מזיר
במה שלל. מיבת הזד נתקח
ו"צ מוקטו ועיין א"מ:
ד) ד"ה והאי וכו' ומדינא נמי
לא איתי. מיבת אימי נתקח
ו"צ מילוי: [ה] ד"ה ומאי
ו"צ זקנו מדינא שנתקח
צמזרע לאשמועינן דלמי
עשה זקנו כ"ל: [ו] א"מ פאת
זקנס לא תשחית פאת

פי' הרא"ש

ה ר"ס או בני יונה: תנא
ב: [קרא] אמר ללמדו
כ: וצוהו אי אפשר. אלמא
כ: ומי דפשיטא ליה דנזיר כתיב
ה: פשיטא ליה במצוה:
ה: דלמי נזיר ממזוהר:
ו: ור אמר גילף מדינא מצוהר
כ: ויר ובידנא גופא לא קיימ
ל: חייבא רבנן: ב: קיימ
ד: עיל דפשיטא ליה תער במצוהר רבנן היא דכפי מלמא מצוהר מנזיר ולא קם ליה דינא ר"א היא
ד: ור אינו חייב עד שילקטנו בתער. גבי השחתת פאה ותיבא כמכות: במלקט. כלי אומנות שקורים מילויא במצוהר כתיב
ב: כן התיירין: מיט דרבנן הוא כלומר אכתי מנא דיעי' ולרבנן גילוח מצוהר כתיב: דמינא זקנו מה ת"ל. במצוהר כתיב
א: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
ג: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
ד: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
ה: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
ו: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
ז: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
ח: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
ט: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
י: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
יא: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
יב: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
יג: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
יד: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
יה: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
יז: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
יח: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
יט: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים
כ: וזאת עשה דלמי פאה קדושת ופאת זקנם לא יגלוהו גבי כהנים

ליה גבי מזוהר דמזר הוא זו היינו תער: [א] מאי משמע לן מהכא
דמזוהר לא הוי אלף צמזר דלמא לעולם אימא לך דלפני ליקטו
צמלקט ובריהויהו שפיר דמי והאי דקמני זקנו מה ת"ל דלמא לאשמועינן
דלפני גילוח צמזר לא מיחייב עליה משום פאת זקנס לא יגלוהו:
ד"ה א"ל ד"ה ליקטו צמלקט ובריהויהו שפיר דמי. ומזהו קעביד
לישחוק קרא מיניה ולא ליכתוב זקנו ואמינא ליקטו צמלקט
וצרייתו שפיר דמי דמייתין לה מדינא: ומה גבי נזיר דאיסורא
קעביד. כי מגלה צמזר בתוך ימי נזירות: אפילו הכי מיחייב:
כי ליקטו צמלקט ובריהויהו כדלמרינן לעיל [ע"א] לרבות כל המעבידין:
הכא. דכי מגלה מזהו קעביד כדכתיב [ויקרא ד] ויגלה את כל שעריו:
לא כל שכן. שכלל דבר מותר לגלח ואפילו צמזר:
והוא

ליה גבי מזוהר דמזר הוא זו היינו תער: [א] מאי משמע לן מהכא
דמזוהר לא הוי אלף צמזר דלמא לעולם אימא לך דלפני ליקטו
צמלקט ובריהויהו שפיר דמי והאי דקמני זקנו מה ת"ל דלמא לאשמועינן
דלפני גילוח צמזר לא מיחייב עליה משום פאת זקנס לא יגלוהו:
ד"ה א"ל ד"ה ליקטו צמלקט ובריהויהו שפיר דמי. ומזהו קעביד
לישחוק קרא מיניה ולא ליכתוב זקנו ואמינא ליקטו צמלקט
וצרייתו שפיר דמי דמייתין לה מדינא: ומה גבי נזיר דאיסורא
קעביד. כי מגלה צמזר בתוך ימי נזירות: אפילו הכי מיחייב:
כי ליקטו צמלקט ובריהויהו כדלמרינן לעיל [ע"א] לרבות כל המעבידין:
הכא. דכי מגלה מזהו קעביד כדכתיב [ויקרא ד] ויגלה את כל שעריו:
לא כל שכן. שכלל דבר מותר לגלח ואפילו צמזר:
והוא

ליה גבי מזוהר דמזר הוא זו היינו תער: [א] מאי משמע לן מהכא
דמזוהר לא הוי אלף צמזר דלמא לעולם אימא לך דלפני ליקטו
צמלקט ובריהויהו שפיר דמי והאי דקמני זקנו מה ת"ל דלמא לאשמועינן
דלפני גילוח צמזר לא מיחייב עליה משום פאת זקנס לא יגלוהו:
ד"ה א"ל ד"ה ליקטו צמלקט ובריהויהו שפיר דמי. ומזהו קעביד
לישחוק קרא מיניה ולא ליכתוב זקנו ואמינא ליקטו צמלקט
וצרייתו שפיר דמי דמייתין לה מדינא: ומה גבי נזיר דאיסורא
קעביד. כי מגלה צמזר בתוך ימי נזירות: אפילו הכי מיחייב:
כי ליקטו צמלקט ובריהויהו כדלמרינן לעיל [ע"א] לרבות כל המעבידין:
הכא. דכי מגלה מזהו קעביד כדכתיב [ויקרא ד] ויגלה את כל שעריו:
לא כל שכן. שכלל דבר מותר לגלח ואפילו צמזר:
והוא

ליה גבי מזוהר דמזר הוא זו היינו תער: [א] מאי משמע לן מהכא
דמזוהר לא הוי אלף צמזר דלמא לעולם אימא לך דלפני ליקטו
צמלקט ובריהויהו שפיר דמי והאי דקמני זקנו מה ת"ל דלמא לאשמועינן
דלפני גילוח צמזר לא מיחייב עליה משום פאת זקנס לא יגלוהו:
ד"ה א"ל ד"ה ליקטו צמלקט ובריהויהו שפיר דמי. ומזהו קעביד
לישחוק קרא מיניה ולא ליכתוב זקנו ואמינא ליקטו צמלקט
וצרייתו שפיר דמי דמייתין לה מדינא: ומה גבי נזיר דאיסורא
קעביד. כי מגלה צמזר בתוך ימי נזירות: אפילו הכי מיחייב:
כי ליקטו צמלקט ובריהויהו כדלמרינן לעיל [ע"א] לרבות כל המעבידין:
הכא. דכי מגלה מזהו קעביד כדכתיב [ויקרא ד] ויגלה את כל שעריו:
לא כל שכן. שכלל דבר מותר לגלח ואפילו צמזר:
והוא

שלושה מינין פרק ששי נזיר

מא

עין משפט
נר מצוה

נח א מיי פ"ג מהל
לית הל' ופ"ו מהל
מירת הלכה טו:
ג ב מיי פ"ו מהל
מירות טז:
ג מיי פ"ו מהל
טומאת לעט הל' א
פג עני נר לו:

חוררה אור השלם

1. וקנה כיום השביעי
יגלה את כל שיערו את
ראשו ואת זקנו ואת גבת
עניו ואת כל שיערו
יגלה וכסב את בגדיו
ודרוץ את בשרו במים
וקרא ידו
2. כל ימי נדר נזרו תער
לא יעבר על ראשו עד
מלאת הימים אשר יזיר
לך קרש יתקן גדל פרע
שער ראשו כמדרב רה
3. לא תקפץ פאת
ראשכם ולא תשחית את
פאת זקנכם: ויקרא ידו כז

מוסף רש"י

אם אהרן יכול לקיים את
שניהם. כגון אן דפסקן
בפנין מקיים עשה דלית
ולא דלכלא (מכות טו).
ואם לאו. כגון מלכת זלי
אפשר כגל שפקן. יבא
עשה. דלית ויתמה את
לא תעשה (שם). ראשו מה
ת"ל. כדלעיל למעלה ע"ל
קאי (מכות טו). יבול אף
נזיר מצורע כן. כשנתה
מלמעלה כחן ימי מירתו
לא יעזיר מעל על ראשו
(לקמן נח).

פי' הראש

והוא אי ס"ד אי עבד
במלקט ובריהמיני מצוה
קא עבד מולא כתיב
תער כר"ל. כלומר אי
לאו עיקר מצוה בתער
לא דחי לאו דהשתחת
זקן כיון דאפשר לקיים
שניהם כדלעיל דאמר כל
מקום שאהה מוצא עשה
ול"ת אם אהה יכול לקיים
שניהם מוטב ואם לאו
יבא עשה וידחה את ל"ת.
אלא ע"כ מדאצט זקנו
לומר דחי' את לקיים
מצוה תגלחת מצורע
אלא בתער. ור' אליעזר
מאי טעמא מהיכא יליף
התגלחת מצורע בתער
דמוקדן לא מצי למילף
הדשתת זקן שייכא אף
בשאר מעבירי: וראשו
מה ת"ל מאחר דכתיב
במצורע כל שערו מה
הוצרך לפרוש ראשו. יכול
אף בניור מצורע כן. לא
יגלה ראשו: ת"ל ראשו
ולק ירש פ"ב נזירים
דייק תלמודא אמאי לא
מוקמינן ראשו למדחי לאו
הקפת ראש כל אדם דלית
ביה אלא לאו נזירא ומל'
לאוקמינו לנזיר דאיכא תרי
לאוי. ומדאצטרך ראשו
למדחי לאו נזיר אלא
תגלחת מצורע דוקא בתער
דריא לא מייחייב בניור
בשאר מעבירי: למימרא
אפילו בתער. אם ירצה
דמי כיון דהוא ביה. כיון דמוקדן
דעינין תגלחת מצורע בתער: מבעי להו למדחי לאו דהקפת.
דאי כתיב זקנו ולא כתיב ראשו ה"א הקפת כל הראש לאו שמה הקפת.
דעיקר איסור הקפת בנוטל פאות הראש ומנחה שאר דהיינו משה צדיק
לאחריו אנוני להכי כתב רחמנא ראשו למידק

לרצון דטעון תער לתגלחתו ב' (נזיר) והכא אי לאו ק"ו דמנזיר לא
אמי (לכהן) תער מצורע ו"ל דלפילו לא קיס לוי דמנזיר נזיר תער
מ"מ שפיר ילפינן ק"ו מנזיר דדמי תגלחת ידידיה דהקפת הראש
דאיכא זהו לאו בזמקף במספרים כדמשמע בזמקף מצורע לאו כל
שכן שיהא מותר לגלח אף בתער

ידחה לאו דהשתת זקן אלא ע"כ
קרא דזקנו אהא להטעינו תער ולא
משחיתים אחרים: ותו אי ס"ד כי
עבד במלקט ורהימיני. דקיים מצוה
גילוח ע"כ קרא דזקנו לא אהא למימר
דמזי עבד בתער מדלח כתיב תער
פירוש זהדיא דמזעי לן למימר
כדכדכ"ל דאסור לעשות ולגלח בתער
הואיל ויכול לקיים שניהם שגילה
במלקט ורהימיני או במספרים ולא
ידחה לאו דהשתת זקן והיה לה"ס
לומר לא שריען תער מדלח כתיב תער
אלא הש"ס קנה הלישנא דנזיר לישנא
קנינא ורגיל כדמה מקומות לקצר
לשגו אלא ע"כ קרא דזקנו אהא
לקוצנו חובה ולהטעינו תער למצורע
לנא ילא די תגלחתו אלא בתער:
ורבי א"ע. דלמר אפילו ליקטו
במלקט ורהימיני חייב [בפאות]
דזקן ומחייב בפאות דזקן אפילו בשאר
משחיתין ושפיר אלטרין זקנו דמנזרע
דדמי לאו דהשתת זקן והיינו נמי
בשאר משחיתין מנח ליה תגלחת
דמנזרע דדוקא בתער יליף לאו
מראשו: וראשו מת"ל. ראשו
דכתיב במנזרע והלא כתיב כתיב
כדשיא דקרא יגלה את כל שערו את
ראשו ואת זקנו ומת"ל לפי שנאמר גבי
נזיר תער לא יעבור על ראשו וכל שער
דקרא בשאר גופו ע"כ דאין לומר דעשה דוגילת דמנזרע דחי לאו
תעשה דנזיר דתער לא יעבור על ראשו ועשה דגדל פרע שער ראשו
ת"ל (שער) ראשו מיותר דאף נזיר ומצורע חייב לגלח בתער והאי דלא
מוקי ר"א ראשו כדלעיל דכל אדם ולא בניור ולמדחי [לאן] דהקפת
[גרידא] אי משום דס"ל הקפת כל הראש [לאן] שמה הקפת אי משום
דעשה דחי לאו תעשה [גרידא] נפקא לר"א מגדילים כדבסמוך א"כ
ראשו לאו אינטיין אלא לראשו דנזיר אע"ג דאיכא לאו דתער לא
יעבור ועשה גדל פרע דחי להו עשה דוגילת מיתורא דראשו דכתיב
במצורע והשתת פקח ליה לר"א תער במנזרע מנזיר דמזיר דאסור
בניור להעביר תער על ראשו הטעין במצורע לגלח בתער והיינו
דקא מהדר כדרייתא דלעיל (דף טו): למילף תער במצורע מליים
ונזיר מן דינא ולא אמי ליה וזרין הוא ללומדה מראשו [דנזיר] ועלום
מנזיר ילפינן למנזרע דטעון תער וס"ל לר"א דנזיר לא לקי אלא
בתער דוקא כר' יוחנן דלעיל הילכך מידי דאסור בניור דהיינו תער
הטעין אלא במצורע כדמשמע [דאין] על שאר מעבירין נמי לילקי
בניור אכתי לא ידעינן תער במצורע דאיכא למימר קרא דראשו לשאר
מעבירין: ופ"ר דלעיל דלמא אפילו במצורע לגלח בתער והיינו נמי מצוה
קעבד במצורע וכ"ס למה לי למישרי דאפילו בתער דס"ד כו' גבי
מצורע נמי ליחייב כלומר גם כשהיה הנזיר מצורע ד' קמ"ל ומשני אי
ס"ד כי עבד במלקט ורהימיני מצוה קעבד במצורע מדלח כתיב היתר

ימי מירתו יכול אף נזיר [מצורע] כן יהא אסור לגלח וכל שער
דקרא בשאר גופו ע"כ דאין לומר דעשה דוגילת דמנזרע דחי לאו
תעשה דנזיר דתער לא יעבור על ראשו ועשה דגדל פרע שער ראשו
ת"ל (שער) ראשו מיותר דאף נזיר ומצורע חייב לגלח בתער והאי דלא
מוקי ר"א ראשו כדלעיל דכל אדם ולא בניור ולמדחי [לאן] דהקפת
[גרידא] אי משום דס"ל הקפת כל הראש [לאן] שמה הקפת אי משום
דעשה דחי לאו תעשה [גרידא] נפקא לר"א מגדילים כדבסמוך א"כ
ראשו לאו אינטיין אלא לראשו דנזיר אע"ג דאיכא לאו דתער לא
יעבור ועשה גדל פרע דחי להו עשה דוגילת מיתורא דראשו דכתיב
במצורע והשתת פקח ליה לר"א תער במנזרע מנזיר דמזיר דאסור
בניור להעביר תער על ראשו הטעין במצורע לגלח בתער והיינו
דקא מהדר כדרייתא דלעיל (דף טו): למילף תער במצורע מליים
ונזיר מן דינא ולא אמי ליה וזרין הוא ללומדה מראשו [דנזיר] ועלום
מנזיר ילפינן למנזרע דטעון תער וס"ל לר"א דנזיר לא לקי אלא
בתער דוקא כר' יוחנן דלעיל הילכך מידי דאסור בניור דהיינו תער
הטעין אלא במצורע כדמשמע [דאין] על שאר מעבירין נמי לילקי
בניור אכתי לא ידעינן תער במצורע דאיכא למימר קרא דראשו לשאר
מעבירין: ופ"ר דלעיל דלמא אפילו במצורע לגלח בתער והיינו נמי מצוה
קעבד במצורע וכ"ס למה לי למישרי דאפילו בתער דס"ד כו' גבי
מצורע נמי ליחייב כלומר גם כשהיה הנזיר מצורע ד' קמ"ל ומשני אי
ס"ד כי עבד במלקט ורהימיני מצוה קעבד במצורע מדלח כתיב היתר

והוא אי ס"ד דכי עבד. מצורע במלקט וברהימיני שפיר דמי זקנו
התיר תער הוא דלמא אדרבה מדלח כתיב ביה תער (ה) הוא אמיהא
דבתער לא מישתרי כלל מדלח כתיב תער מצורע ואמיהא לך כר"ל
דלמר כל מקום שאתה מולא כו' ה"ג במצורע יגלה במלקט וברהימיני
וליהו מקיים וגילת את כל שערו וקא

(ה) מוקים ללא תעשה דופסת זקנים לא
יגלחו בתער ולא אסרה תורה (ה) הקפת
הראש אלא בתער שמע מינה דלמי
אלטרין זקנו למישרי תער במצורע
ולמימרא דבתער אין בנימי אחרונה
לא דומיא (ה) דהקפת ראש דקאמי ליה
עשה דוגילת את כל שערו ודחי ליה
לאו (ה) דהקפת לפי שאינו יכול לקיים
את שניהם. ור"א אית ליה ג"ס וקסבר
מלקט ורהימיני נמי עבדי גילוח והו
נמי גילוח שיש בו השתתה ומש"ה כי
ליקטו במלקט ורהימיני גבי (ה) הקפת
חייב וה"ג מפרש במסכת מכות בפרק
אלו הן הלוקין (ט): ור"א מאי טעמא.
כלומר הואיל ומוקמת להא דחייב לעיל
דמנזרע יליף מדינא כר"א דבתער
אין בנימי אחרונה לא מאי טעמא אי
מדינא לא איכא למיפרכ דלעיל (ט) מה
להכי הוה שבהן כו': יליף מראשו.
דכתיב לגבי מצורע וגילת את כל
שערו ואת ראשו: ראשו מה ת"ל.
והלא כתיב שערו וראשו כגלל שערו
הוא אלא לפי שנאמר גבי נזיר תער
לא יעבור על ראשו (ט) ת"ל וגילת את
ראשו בתער כמו שאמרתי לך גבי נזיר
ור"א סבר לה כרבי יוחנן דלמר לעיל
(דף נטו): דגבי נזיר לא מייחייב אלא
בתער ובנימי אחרונה לא (ט) ה"ג האי
דאסורי גבי נזיר מישתרי גבי מצורע
ומאי דלא מייחייב ליה גבי נזיר כגון מלקט ורהימיני לא שרי במצורע:
וכ"ס תער למה לי. וכי תימא למה לי למיכתב במצורע ראשו לילף
מתער לא יעבור על ראשו האמור לגבי נזיר למישרייה במצורע ראשו
בתער ס"ד ה"א ה"א ונזיר כו'. לא לעולם אימא לך דמנזרע בתער
אין במלקט וברהימיני לא דחי ס"ד דכי עבד במלקט וברהימיני מצוה
קעבד (ה) הוא אמיהא דבתער כלל לא משום דלא כתיב ביה תער
וכד"ל כו' והכא (ו) כיון דאפשר לו לקיים את שניהם עבד במלקט
וריהימיני לקיים מצוה עשה דוגילת את כל שערו וילקיים נמי לא
תעשה דלא יעבור תער דלא אסרה תורה (א) הקפת הראש אלא בתער
ואימא דבתער כלל לא קמ"ל אלא לאו שמע מינה (א) דאלטרין ליה
ראשו למישרי תער בניור מצורע למימרא דבתער אין מלקט
וריהימיני לא ומש"ה אחי עשה דוגילת את כל שערו ודחי לאו
דמנזרע לא יעבור על ראשו לפי שאין אהא יכול לקיים את שניהם
דמנזרע שגילה במלקט ורהימיני לא עשה ולא כלום: (ט) ר"א לא מצי
יליף במצורע בתער ולא במלקט ורהימיני מוקדן דהקפת משום
דקסבר ר"א גבי הקפת דאפילו ליקטו במלקט ורהימיני חייב דבתער
דמי ורבנן נמי לא מצי לילפי מצורע בתער ולא במלקט ורהימיני
מראשו דנזיר משום דקסברי גבי נזיר כי גילה במלקט ורהימיני
חייב דבתער דמי כדאמרין לעיל [מ]. לרבות כל המעבירין: להכי כתיב
רחמנא ראשו. לאשמועינן דאפילו הקפת כל הראש שמה הקפת:
ואי

תער בפירוש לא? לדחי עשה דמנזרע לא תעשה דנזיר שפיר דמי זקנו
ואנא אמיהא ומה נזיר דאיסורא קעבד כו' וי"ל דהכא איכא למימר דשאני נזיר דליכא אלא חד
תגלחתו דנזיר אכל נזיר מצורע אית ביה תרין לאוין לאו דנזיר דתער לא יעבור ולא דהקפת הראש ולכן לא ידחה עשה דמנזרע לנזיר
תרי לאוין ועוד עשה דגידול פרע ועוד מירך ה"ס דלמאי דבעי למימר פרק ב' מירין [למן דף נח]. אהך כדרייתא דראשו דהקפת כל הראש
לא שמה הקפת אפילו חד איסורא ליכא בניור כדמקום פאת הראש וליכא למימר ק"ו מנזיר דהתם ליכא תו שום דחיה: ור"ב. דנפקא
להו דתגלחת מצורע בתער מוקדן דלעיל ראשו למה לי דבשלתא לר"א אלטרין ראשו למילף מנייה דתגלחת מצורע בתער אלא לרצון
למה להו ראשו: מייבניא הוה צמחי' אף דהקפת אף במצורע שאין נזיר דאלטרין קרא לומר דחי לאו דהקפת: רתניא א' תקיפו פאת
ראשכם יבוא אף מצורע כן. והא דכתב וגילת את כל שערו [מוך] מפאת הראש או כשמניט פאת ראשו ת"ל ראשו מיותר דכתיב במצורע
מצורע נמי מייחייב. אם הוא נזיר: ומשני אם איתא דאין תגלחת מצורע דוקא בתער לא דחי כיון דאפשר במלקט ורהימיני ולקיים שניהם כדלעיל: והבנן האי ראשו מאי דרשי ביה. כיון דמוקדן
דעינין תגלחת מצורע בתער: מבעי להו למדחי לאו דהקפת. יכול אף מצורע כן ונקיים קרא דכל שערו היכי דנמרטו פאות ראשו. ויחויפו לי מוקדן דשמעין מנייה דעשה דוחה את ל"ת: צריכי
דאי כתיב זקנו ולא כתיב ראשו ה"א הקפת כל הראש לאו שמה הקפת. דעיקר איסור הקפת בנוטל פאות הראש ומנחה שאר דהיינו משה צדיק
לאחריו אנוני להכי כתב רחמנא ראשו למידק

נוסחת הריב"ן

(א) מקיים נמי: (ב) יכול אפילו
נזיר מצורע כן אלא יעבור
תער על ראשו ת"ל כו':
(ג) מאלטרין:

הגהות ה"ח

(א) רש"י ד"ה ומו א וכו'
מדלח כתיב ביה תער אמיהא
כ"ל ומינה הוה נמחק:
(ב) ר"ה ראשו וכו' וה"ב
ההוא גילוח דאסורי גבי
נזיר: (ג) ד"ה כר"א וכו'
מזה קעבד אמיהא כ"ל
ומינה הוה נמחק:
(ד) אמ"ר והכא נמי כיון
דאפשר וכו' דלא אסרה
תורה בניור אלא בתער
ואימא דבתער כלל לא אלא
לאו כתיב דמנזרע וכו'
נמחק: (ט) אמ"ר וכו'
אליעזר לא מצי יליף
דמצורע וכו' המעבירין
הס"ד ואח"כ מ"ה הנה
האי ראשו וכו' נון מוקדן
הס"ד ואח"כ מ"ה להכי
כתיב וכו' הקפת הס"ד:

גליון הש"ס

גמ' ב"ר"ל דרס"ר. עין
משנת שאלת אריה ס"ו:

הגהות מהר"ב

[א] רש"י ד"ה כר"א וכו'
דלא אסרה תורה הקפת.
מ"י הקפת נמחק וכו'
גילוח. א"ת הע"ש:
[ב] תוס' ד"ה (דף הקודם)
דלעיל דנזיר נמחק.
לתגלחתו כגל מיר כ"ל:
[ג] ר"ה ותו א' כ"ל וכו'
ולא ידחה לאו דהשתת זקן
ומש"ה הוה כ"ל:
[ד] ר"ה ופ"ר דלעיל וכו'
י"ל ידחה לאו דהשתת זקן
ומש"ה הוה כ"ל:
קמ"ל כאן הס"ד ואח"כ
מ"ה ומשני וכו' מדלח
כתיב היתר מעל פניו.
נ"ב ע"י א"ת:

הגהות התוספות

1. צ"ל לך. 2. צ"ל מצי'
ראשו. 3. צ"ל שערו.
4. חייב נזיר נמחק.
5. צ"ל דמ"ל. 6. כאן ארע
טעות התגלחתו והשתת
מה חייבת דהפסיד שגלו
ומ"ל מדלח כתיב תער
כדכדכ"ל. כלומר יאכר לו
לגלח בתער כיון דלא כתיב
היתר מעל כו'. כן הוא
בס"ל. ב"ר"ל וכו'. 8. צ"ל
במקף.